

UNIwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

Prof. nadzw. dr hab. Piotr Zapadka
Prodziekan WPiA UKSW
Kierownik Katedry Prawa Finansowego i Ekonomii

Warszawa, dnia 29 listopada 2018 r.

Recenzja rozprawy doktorskiej

Pana magistra Pawła Izdebskiego

pt. *„Administracyjnoprawne środki ochrony konsumentów na rynku kapitałowym w ramach działalności Komisji Nadzoru Finansowego i Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów”*
(maszynopis), s. 385

1) Uwagi wstępne

Dla oceny pracy doktorskiej szczególnie ważne jest zwrócenie uwagi na dobór właściwego tematu i jego sformułowanie, znaczenie zawartej w nim treści i doniosłość oraz sposób realizacji celów rozprawy.

Otóż chcę podkreślić, że temat rozprawy doktorskiej Pana mgr Pawła Izdebskiego „Administracyjnoprawne środki ochrony konsumentów na rynku kapitałowym w ramach działalności Komisji Nadzoru Finansowego i Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów” został trafnie dobrany i dobrze sformułowany.

Autor trafnie zwraca uwagę, iż tematyka tej rozprawy jest o tyle istotna, ponieważ dotyczy zagadnienia wieloaspektowego, opartego na różnych „nachodzących na siebie” normach prawnych, wywodzących się z niejednolitego źródła jurejycznego, który zasadza się na dostrzeżonym przez

Autora specjalnym statusie prawnym konsumentów - biorców usług charakterystycznych dla rynku kapitałowego - świadczonych przez instytucje działające na rynku kapitałowym, których niejednokrotnie błędnie utożsamia się z kategorią tzw. klienta detalicznego lub inwestora indywidualnego, które to kategorie (wraz z prawnym obowiązkiem kategoryzowania klientów) transponowane zostały do polskiego porządku prawnego na podstawie norm wynikających z Dyrektyw MIFID. Tymczasem nie są to pojęcia tożsame i podlegają różnym reżimom regulacyjnym.

Korzystanie z praw ochronnych tzw. klienta detalicznego (w rozumieniu Dyrektyw MIFID) odnosi się bowiem *stricte* do świadczenia przez instytucje finansowe usług inwestycyjnych zdefiniowanych w tych dyrektywach, podczas gdy ochrona konsumenta na rynku finansowym jest pojęciem szerszym zakresowo, obejmującym całość relacji kontraktowych instytucji finansowych i ich klientów (niebędących przedsiębiorcami) i mającym szczególnie istotne znaczenie choćby w przypadku ochrony przed zjawiskiem tzw. *misselling*'u - czyli świadomego wprowadzania w błąd biorców usług finansowych.

Może mieć to w praktyce obrotu istotne znaczenie, choćby w przypadku ustalania w zawisłych sporach sądowych miernika tzw. należytej staranności w relacji kontraktowej pomiędzy dawcą i biorcą usługi finansowej, gdzie generalne zasady ochrony konsumentów mogą stanowić istotny element ochrony praw klientów instytucji finansowych - szerszy zakresowo od reżimu ochronnego wynikającego z Dyrektyw MIFID.

Polski rynek usług finansowych co pewien czas targany jest informacjami o przypadkach wprowadzania przez instytucje finansowe w błąd biorców usług finansowych, co niezależnie od oceny prawnej tego typu zjawisk i niejednokrotnie braku prawomocnych rozstrzygnięć instytucji stosujących prawo, wywołuje rozliczne kontrowersje w środkach masowego przekazu i w społecznej świadomości - co tym bardziej czyni obrany przez Doktoranta kurs

badań ze wszech miar utylitarnym i wartościowym. Autor zasadnie wymienia przykłady takich kontrowersji, do których zaliczyć można choćby tzw. polisolokaty, ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, obarczone wysokim ryzykiem instrumenty pochodne, czy też kontrakty terminowe na rynku FOREX.

W tym kontekście zauważalna jest, realizowana przez organy administracji gospodarczej państwa, potrzeba stopniowego wzmocnienia pozycji prawnej konsumenta na rynku finansowym, co wynika z przyjętych przez te organy dwóch założeń, tj.: (i) potrzeby ochrony „słabszych” uczestników rynku; jaki i (ii) świadomości większej skuteczności i szybkości oddziaływania na rynek finansowy przy użyciu instrumentów administracyjnoprawnych.

W konsekwencji, Autor, jako podstawę swoich rozważań przyjmuje **udowodnienie przyjętych założeń dotyczących administracyjnoprawnych standardów ochrony konsumentów, przy czym zawęża je do relacji z instytucjami świadczącymi usługi maklerskie.** Zasadniczym elementem tej rozprawy jest zatem omówienie administracyjnoprawnych standardów ochrony konsumentów w relacjach z instytucjami świadczącymi usługi maklerskie (firmami inwestycyjnymi) na rynku kapitałowym.

Należy przy tym zgodzić się z przyjętym przez Doktoranta założeniem, iż **normy publicznoprawne w sposób bardziej efektywny wypełniają sferę ochronną w odniesieniu do praw konsumentów, niż zespół norm prywatnoprawnych.** Doktorant uznaje, iż występuje dominacja instrumentów administracyjnoprawnych w sferze ochrony konsumentów w relacjach z instytucjami świadczącymi usługi maklerskie.

Owe normy publicznoprawne stanowią w badanym przypadku zespolenie z jednej strony reguł wykonywania nadzoru ostrożnościowego nad podlegającymi reglamentacji instytucjami finansowymi (w tym kompetencje KNF) – przy jednoczesnym zapewnieniu (z drugiej strony) praw ochronnych

konsumentom, ze szczególnym uwzględnieniem postępowań o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone oraz decyzji w sprawach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (w tym kompetencje Prezesa UOKiK).

Powyższe powoduje jednak zauważone przez Autora stopniowe ograniczenie wolności prowadzenia działalności gospodarczej przez firmy inwestycyjne – co jest konsekwencją „rozrostu” reguł ochronnych w zakresie praw biorców tego rodzaju usług finansowych.

Takie założenie prowadzi do przyjętego przez Doktoranta kolejnego założenia, iż instrumenty prawa prywatnego, z racji relatywnie niższej efektywności, realizują w omawianych sprawach wyłącznie funkcje uzupełniające.

2) Analiza warsztatu naukowego

Jednak trafność wyboru tematu, prawidłowe zakreszenie obszaru badawczego i celów rozprawy jeszcze nie gwarantują ostatecznego sukcesu. Ten bowiem zależy w ogromnym stopniu od bazy źródłowej jaką Autor wykorzystuje w toku prowadzonych studiów i badań.

W przypadku ocenianej rozprawy doktorskiej należy stwierdzić, że literatura ta została zgromadzona w rozmiarze jak sądzę - co najmniej optymalnym. Zarówno ilość przywołanych w rozprawie pozycji literatury naukowej oraz staranna selekcja autorów i ich dzieł zasługuje na uznanie. Do tego uwagę zwraca dość duża ilość trafnie wybranych orzeczeń sądów powszechnych i administracyjnych, decyzji organów administracyjnych, rozstrzygnięć TSUE, TK, SN i NSA, a nawet aktów o charakterze soft law - wydanych przez właściwe organy krajowe i europejskie.

Należy również podkreślić, że założonemu celowi pracy towarzyszyły adekwatne metody badawcze. W ocenianej pracy Autor wykorzystał przede

wszystkim metodę dogmatyczno-prawną, uzupełnioną metodą prawnoporównawczą.

Nadto, dodać należy, iż praca jest znakomicie udokumentowana, a przypisy - zwłaszcza ich sporządzenie - nie budzą wątpliwości.

3) Konstrukcja pracy

Konstrukcja pracy jest prawidłowa i podporządkowana wymogom płynącym ze sformułowania tematu, jak i celom stawianym sobie przez Autora.

Dysertacja składa się ze Wstępu, czterech Rozdziałów i Zakończenia.

W rozdziale pierwszym Autor definiuje pozycję prawną konsumenta na rynku kapitałowym - ujmując to w szerszym kontekście ingerencji prawa administracyjnego w system ochrony konsumentów na tym rynku. W rozdziale drugim Doktorant kładzie główny nacisk na ograniczanie (poprzez ingerencję publicznoprawną) działalności firm inwestycyjnych - w takim stopniu - w jakim umożliwia to ochronę konsumenta jako klienta (biorcę) usług maklerskich. W trzecim i czwartym rozdziale Autor bada kompetencje (odpowiednio) Komisji Nadzoru Finansowego oraz Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

Należy zgodzić się z Doktorantem, na co wskazuje w Zakończeniu pracy, iż rozważania zaprezentowane w poszczególnych częściach rozprawy ukazują spójny obraz tego, w jaki sposób krajowy system prawny chroni pozycję konsumenta w relacjach z instytucjami świadczącymi usługi maklerskie na rynku kapitałowym.

4) Podsumowanie

Reasumując, jako jeden z pierwszorzędnych walorów rozprawy Pana mgr Pawła Izdebskiego należy wskazać solidność prezentacji, ukazywanie zjawisk, procesów i instytucji w ich pełnej złożoności. W znakomitej większości ustalenia Autora są rzetelne, dobrze uzasadnione, oparte na optymalnej bazie bibliograficznej i merytorycznie trafne.

Należy podkreślić również, że rozprawa napisana została z dużą kulturą słowa, językiem komunikatywnym, z wyraźnym dążeniem do jasności prezentacji.

Zauważalną i bardzo cenną cechą Autora jest **generalna umiejętność dokonywania syntetycznego przybliżania zagadnień, które ze swojej istoty są bardzo rozległe zakresowo**. Autor, co do zasady, nie uległ pokusie „opisywania wszystkiego” co bardzo dobrze świadczy o wewnętrznej dyscyplinie naukowej i bardzo dobrym warsztacie prawniczym.

Umiejętności prawnicze w obszarze przybliżania i analizy aktów prawnych, dokonywania wykładni prawa oraz korzystania z dorobku orzecznictwa i doktryny przedmiotu, także nie budzą wątpliwości.

Praca przy tym opatrzona została licznymi przypisami, które przekaz Autora czynią bardziej atrakcyjnym, dając czytelnikowi szerszy pogląd na opisywaną instytucję.

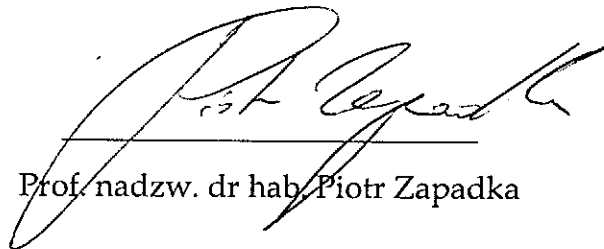
Na koniec pragnę podkreślić, iż przedłożona rozprawa doktorska Pana mgr Pawła Izdebskiego zasługuje na w pełni pozytywną ocenę. Odpowiada ona wymogom stawianym pracom doktorskim, gdyż Autor dowiódł znajomości regulacji prawnych, i literatury przedmiotu.

Reasumując swoją ocenę, uważam, że przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska Pana mgr Pawła Izdebskiego spełnia warunki określone w art. 13

ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki.

Wnoszę zatem, o dopuszczenie Pana mgr Pawła Izdebskiego do dalszych stadiów przewodu doktorskiego.

Prof. nadzw. dr hab. Piotr Zapadka